

Виртуално посещение в държава — България — 20—21 март 2025 г.
20 март 2025 г.

Среща с екипа на Министерството на правосъдието

Стълб „Съдебна система“

1. Предприели ли сте някакви стъпки по въпроса, изтъкнат в предишни доклади относно върховенството на закона във връзка с Висшия съдебен съвет след решението на Конституционния съд от 24 юли 2024 г., с което по-голямата част от конституционната реформа от декември 2023 г. беше обявена за противоконституционна?

Информация по въпрос 1: Адаптирането на състава на Висшия съдебен съвет в съответствие с препоръките в докладите за върховенството на закона, може да се осъществи само с изменение в Конституцията (както беше направено с измененията обн. в ДВ, бр. 100 от 18.12.2015 г. и измененията обн. в ДВ, бр. 106 от 22.12.2023 г., обявени за противоконституционни от КС с Решение № 13 от 26 юли 2024 г. по к. д. № 1 от 2024 г.).

2. Ще използвате ли отново някои от проекторазпоредбите в проекта на Закон за съдебната власт, които имаха за цел прилагането на конституционната реформа? По-специално разпоредбите, свързани с командироването на магистрати; конкурси за назначаване и повишаване на магистрати; начин на избор на Инспектората към Висшия съдебен съвет; и избраните от Парламента членове на Висшия съдебен съвет?
3. Бихте ли предоставили актуална информация за актуалното състояние на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, който беше публикуван за обществена консултация на 19 декември 2024 г.?

Информация по въпроси 2-3:

Със Заповед на министъра на правосъдието е сформирана работна група за осигуряване на съответствие на Закона за съдебната власт (ЗСВ) със Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България, обн., ДВ, бр. 106 от 2023 г. и с решение № 13 от 26 юли 2024 г. по конституционно дело № 1/2024 г.; за разглеждане на постъпилите предложения във връзка с работни групи по проекти на Закони за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт относно конкурсите и атестирането, командироването; дисциплинарните производства; електронното правосъдие.

На 19 декември 2024 г. е публикуван за обществени консултации проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт за срок от 20 дни.

Предлаганите изменения и допълнения в ЗСВ имат за цел да оптимизират законовата уредба в следните основни направления:

- Осигуряване на съответствие на ЗСВ със Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (ДВ, бр. 106 от 2023 г.) и Решение на Конституционния съд № 13 от 26 юли 2024 г. по конституционно дело № 1/2024 г.
- **Прецизиране на разпоредбите относно конкурсните процедури за гарантиране на своевременни редовни конкурси за повишаване в длъжност, за да се избегне дългосрочното командироване на съдии за заемане на свободни длъжности, като се вземат предвид европейските стандарти за командироване на съдии;**
- **Усъвършенстване на уредбата относно атестирането;**
- **Постигане на напредък по законодателните изменения, насочени към подобряване на функционирането на Инспектората към Висшия съдебен съвет (ИВСС) и избягване на риска от политическо влияние, по-специално чрез включване на съдебните органи в подбора на неговите членове;**
- Промени в дейността по извършването на проверки за почтеност и конфликт на интереси на съдии, прокурори и следователи, на имуществените им декларации, както и за

установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, и такива, свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите;

- Повишаване на ефективността на обучителната дейност на Националния институт на правосъдието, при отразяване на натрупания опит, предизвикателствата пред европейското съдебно обучение и нарастващите изисквания към работещите в правосъдието;
- Въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие.

Към настоящия момент се работи върху отразяване на постъпилите становища.

4. Що се отнася до механизма за отчетност и наказателна отговорност на главния прокурор, планирате ли допълнителни промени в отговор на опасенията, свързани с практическата, институционалната и йерархичната независимост на *ad hoc* прокурора?

Информация по въпрос 4:

С обн., ДВ, бр. 48 от 2 юни 2023 г. беше приет ЗИД НПК, в който с § 26 беше създадена нова глава тридесет и първа „а“ Особени правила за разглеждане на дела за престъпления от общ характер, извършени от главния прокурор или от негов заместник с чл. 411а – 411и.

Създаден е механизъм за разследване срещу главния прокурор или срещу негов заместник, като с преходни и заключителни разпоредби се приеха промени в Закона за съдебната власт, които уреждат и временното отстраняване на главния прокурор, връщането на предишната длъжност и несъвместимостите на прокурора по разследване на престъпления, извършени от главния прокурор.

Съгласно чл. 22, ал. 2 от Закона за нормативните актове последващата оценка на въздействието се извършва в срок 5 години след влизането в сила на новия закон, кодекс или подзаконов нормативен акт на Министерския съвет или в по-кратък срок, определен от органа, в чиято компетентност е изпълнението на нормативния акт, с цел да се направи оценка при възникнали проблеми при прилагането на приетите разпоредби.

5. Разполагате ли с данни за степента на използване на съдебния контрол за решенията на прокуратурата да не започва разследване? Ако отговорът е „да“, бихте ли предоставили това в писмен вид?

Информация по въпрос 5:

През 2024 г. пред първоинстанционен съд са обжалвани общо 512 постановления за отказ да се образува досъдебно производство (при 471 през 2023 г.). Потвърдени са 392 (при 369 през 2023 г.), а отменените са 90 (при 90 през 2023 г.). Делът на потвърдените от съда актове спрямо разгледаните през настоящия отчетен период е 81.3%, при 80.4% през 2023 г.

Източник: [Доклад за прилагането на закона и за дейността на прокуратурата и на разследващите органи през 2004 г.](#)

6. Обмисляли ли сте някакви стъпки в отговор на изразените опасения относно структурата за разследване на магистрати в Софийска градска прокуратура?

Отговор на въпрос 6:

Министерство на правосъдието следи внимателно относимите развития.

7. Бихте ли споделили с нас резултатите от работата на парламентарната комисия, създадена за разследване на случаи на сплашване на магистрати и евентуално проникване в съдебната система?

Информация по въпрос 7:

Временната комисия за проверка на факти и обстоятелства относно наличието на нерегламентирано влияние в правосъдната система и обвързаности на представители на съдебната власт, несъвместими със стандартите за независимост и професионална етика, дейността на групата около Мартин Божанов - Нотариуса и дейността на групата около бившия следовател Петьо Петров – Еврото към 50-то Народно събрание приключва работа с разпускането му и не приема доклад, с който да отчете дейността си, въпреки че такъв е възложен на експертите към комисията. Към момента 51-то Народно събрание не е гласувало продължаване на работата на тази комисия.

8. Планирате ли регулаторни или практически подобрения, свързани с цифровизацията на правосъдието?

Информация по въпрос 8: Министерството на правосъдието планира регулаторни подобрения, свързани с цифровизацията на правосъдието, разпределени в три насоки на действие:

1) цифровизация на производството пред административни органи и пред административните съдилища

МП приключи работата по проекта на ЗИД АПК, с който:

В изпълнение на мярка „Влизане в сила на законодателни изменения в Административнопроцесуалния кодекс, регламентиращи законовата рамка за е-правосъдие по административни дела (Q4/2024)“, реформа 1 „Достъпно, ефективно и предвидимо правосъдие“ от Националния план за възстановяване и устойчивост са подготвени предложения за законодателни изменения в Административнопроцесуалния кодекс, с които да се осигури възможност:

- съдебният акт да бъде съставен като електронен документ в единната регистърна база данни и да бъде подписан с квалифициран електронен подпис;
- за упражняване на процесуални права и извършване на процесуални действия в електронна форма от страните в съдебните производства чрез завеждане на административни документи в електронна форма чрез защитена идентификация;
- за провеждане на дистанционни виртуални открити заседания.

Наред с това със законопроекта се определя кръгът на лицата, задължени да отправят искане до администрацията в електронна форма. Въведено е законово задължение за поддържане на административната преписка в електронна форма. Прецизирани са способите за електронно връчване.

Законопроектът е публикуван за повторни обществени консултации.

2) усъвършенстване на електронното правосъдие по граждански и наказателни дела

На 19.12.2024 г. МП е публикувало за обществени консултации проект на ЗИД на Закона за съдебната власт (ЗСВ), включващ мерки, насочени към въвеждане на реално и пълноценно електронно правосъдие, както и улесняването на достъпа до правосъдие:

Със законопроекта по съгласуван начин се изменят ЗСВ и процесуалните закони (Административнопроцесуалния кодекс, Гражданския процесуален кодекс и в Наказателно-процесуалния кодекс). Предлага се детайлно разпределяне на правомощията между пленума и колегиите на Висшия съдебен съвет във връзка с използваните информационни системи от органите на съдебната власт; кодифициране на подзаконовата уредба; прецизиране на правилата относно електронната форма на актовете и удостоверителните изявления на органите на съдебната власт и допустимите изключения от нея; унифициране на изискванията за подаване на електронните изявления на участниците в производствата; прецизиране на образуването, съдържанието, поддържането и съхранението на електронните дела и на

регистъра на съдебните актове; облекчаване на достъпа до електронните дела и обmena на електронни актове; подобряване на правилата за електронно връчване.

3) цифровизация на съдебното сътрудничество и достъпа до правосъдие в рамките на ЕС

Сформирана е междуведомствена работна група със задача да подготви законодателни промени във връзка с прилагането на Регламент (ЕС) 2023/2844 относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество и с въвеждането на Директива (ЕС) 2023/2843 за изменение на директиви 2011/99/ЕС и 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2003/8/ЕО на Съвета и рамкови решения 2002/584/ПВР, 2003/577/ПВР, 2005/214/ПВР, 2006/783/ПВР, 2008/909/ПВР, 2008/947/ПВР, 2009/829/ПВР и 2009/948/ПВР на Съвета по отношение на цифровизацията на съдебното сътрудничество. Очаква се да бъдат разработени изменения в ГПК, НПК и законите за международното правно сътрудничество по наказателни дела относно използване на електронна комуникация между компетентните органи, между физически или юридически лица и компетентните органи, използване на видеоконферентна връзка и електронното заплащане на такси.

Стълб „Рамка за борба с корупцията“

1. Какво е актуалното състояние на изпълнението на стратегията за борба с корупцията по отношение на действията от компетентността на Министерството на правосъдието?

Информация по мерки, заложи в стратегията:

1. Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения

През м. февруари 2023 г. в ДВ, бр. 11 бе обнародван Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения. Законът транспонира Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза. С него се уреждат условията, редът и мерките за защита на лицата в публичния и частния сектор, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения на българското законодателство или актове на Европейския съюз. В изпълнение на изискванията на закона ще бъдат въведени обучителни модули за защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения в програмите за обучение по почтеност, конфликт на интереси и предотвратяване на корупцията.

Пред м. януари 2024 г. Министерството на правосъдието изготви проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения. Целта на законопроекта е да се отговори на критиките на ЕК по отношение на несъответствието на закона с изискванията на Директива 2019/1937, както и да бъдат изпълнени изискванията по Националния план за възстановяване и устойчивост. По законопроекта бе проведена междуведомствена съгласувателна процедура и беше публикуван за провеждане на обществени консултации в периода 9 януари – 23 януари 2024 г.

Поради прекратяване на пълномощията на 50-ото НС законопроектът не е приет. Във връзка с неточното транспониране на някои от текстовете МП изготви проект на ЗИД на ЗЗЛСПОИН, като същият беше съобразен с всички получени препоръки, бележки и предложения на ЕК.

След полученото одобрение от ЕК, МП инициира действия по нова междуведомствена съгласувателна процедура, като законопроектът беше публикуван и за провеждане на обществени консултации в периода 11 ноември – 25 ноември 2024 г.

Законопроектът е приет на второ четене от Народното събрание. Законът за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, е обнародван в ДВ, бр. 38 от 9 май 2025 г.

2. Закон за противодействие на корупцията

Законът за противодействие на корупцията е обнародван в Държавен вестник, бр. 84 от 06.10.2023 г. Законодателните изменения предвиждат:

1. Структурно – административна реформа и разделяне на действащата Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ) на два органа – Комисия за противодействие на корупцията (КПК) и Комисия за отнемане на незаконно придобитото имущество (КОНПИ).

2. Широк обхват на дейности за противодействие на корупцията:

- превенция;
- оперативно-издирвателна дейност при извършване на разследване на корупционни престъпления, в случаите, при условията и по реда на Наказателно-процесуалния кодекс;
- деклариране на несъвместимост и на имуществото и интересите на лицата, заемащи публични длъжности, и свързани с тях лица, осигуряване на публичен достъп до декларациите и тяхната проверка;
- установяване на конфликт на интереси и налагане на санкции и на други мерки в случай на установен конфликт на интереси;
- публично оповестяване на имената на лицата, които не са подали декларации или в чиито декларации е установено несъответствие, и на имената на лицата, за които е установен конфликт на интереси;
- сезиране на компетентните органи в случаите, предвидени в този закон; анализиране на корупционния риск, свързан с осъществяване на публичните длъжности, както и на лицата, които ги заемат, и предприемане на последващи действия при установен висок риск;
- други способности и средства, предвидени в този закон.

В ЗПК е предвиден широк субектен обхват на закона. Включени са 52 категории лица, заемащи публични длъжности, които попадат в обхвата на КПК. За да може Комисията за противодействие на корупцията да осъществява дейността си, е осигурена нейната финансова и политическа независимост. Комисията е първостепенен разпоредител с бюджет. Измененията предвиждат, че ръководството на КПК се назначава в рамките на прозрачна процедура. Поставени са специални изисквания към членовете на КПК, които гарантират тяхната политическа неутралност.

За постигане на целите на закона е предвидено КПК да има правомощието да разследва чрез фигурата на разследващите инспектори и да използва доказателствата, които събира в наказателни производства, при спазване на правни гаранции за правата и свободите на лицата и предприятията.

Предвидена е възможност за обжалване на постановления за отказ да се образува досъдебно производство по реда на чл. 213б от Наказателно-процесуалния кодекс, както и постановленията за прекратяване на наказателното производство – в случаите и по реда на чл. 243 от Наказателно-процесуалния кодекс. Изрично се регламентира тясното сътрудничество и взаимодействие на разследващите инспектори от КПК с Европейската прокуратура.

Законът предвижда сезиране на КОНПИ при констатиране на несъответствие в размер на не по-малко от 25 000 лв. в декларираното от лица, заемащи публични длъжности, имущество, както и при конфликт на интереси (чл. 109, ал. 2, т. 2 от ЗПК).

За да гарантира почтеността както на служителите в КПК, така и на други лица от публичната администрация, Комисията приема правила за провеждане на проверките за почтеност на служителите си и организира тяхното провеждане, разработва методологии за оценка на корупционния риск, етични стандарти за поведение, системи за проверка на почтеността и оказва съдействие за прилагането им.

Относно правилата за работа на номинационната комисия, обръщаме внимание, че съгласно чл. 8, ал. 4 от ЗПК, правилата за работа на номинационната комисия, която трябва да избере членовете на новата КПК, се приемат от постоянната комисия на НС, отговаряща за противодействие на корупцията. В 50-ото НС такива правила бяха изготвени и внесени за

разглеждане в постоянната комисия на НС по антикорупция. Същите бяха предоставени за предварителен преглед и одобрение на ЕК.

Поради предсрочно прекратяване на пълномощията на 50-ото НС, правилата не бяха приети. След конституирането на 51- НС в него се работи за приемане на правилата и стартиране на процедурата.

Независимо от това, че няма утвърдени нови правила за избор на членовете на антикорупционната комисия, отбелязваме, че съгласно § 7, ал. 2 от преходните и заключителни разпоредби на ЗПК, заварените при влизането в сила на закона членове на КПК и КОНПИ продължават мандата си до избиране на състав на КПК.

3. Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИД на ЗСВ).

На 6 октомври 2023 г. в ДВ, бр. 84 е обнародван Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт. С промените се цели укрепване на ролята и капацитета на Инспектората към Висшия съдебен съвет за превенция и противодействие на корупцията в съдебната власт.

В изпълнение на мярка „Укрепване ролята на Инспектората към Висшия съдебен съвет за превенция и противодействие на корупцията в съдебната власт (Q4/2022)“, Реформа 2: „Противодействие на корупцията“ в Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУ), беше изготвен и консултиран с Европейската комисия за демокрация чрез право (Венецианска комисия) - Становище № 1098/2022 г. от 24 октомври 2022 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИД на ЗСВ).

Инспекторатът към Висшия съдебен съвет:

- преразглежда етичните насоки за поведение на магистратите в сътрудничество с Висшия съдебен съвет и обобщава добрите и лошите практики по отношение на спазването на етичните правила в съответствие със съответните европейски и международни стандарти;
- организира и провежда обучения с антикорупционна насоченост, както и обучения относно почтеността и конфликтите на интереси;
- въвежда образец за докладване по приключването на делата в рамките на законово определените срокове; както и
- въвежда образци и процедури за редовно докладване и публикуване на резултатите от приключилите дела.

На заседанието на Пленума на Висшия съдебен съвет, проведено на 12 декември 2024 г. бяха приети Кодексът за етично поведение на българските съдии и Кодексът за етично поведение на българските прокурори и следователи (изменени и допълнени). Кодексите са публикувани и на официалната страница на Висшия съдебен съвет.

4. Проект на Концепция за регулиране на лобистките дейности в Република България.

- Изготвянето на проект на Концепция е в изпълнение на поетия ангажимент в процеса по присъединяване към ОИСР за осигуряване на съответствие на националното законодателство с Препоръка на Съвета относно принципите за прозрачност и почтеност в лобирането (OECD/LEGAL/0379) и в изпълнение на мярка „Влизане в сила на законодателни мерки за регулиране на лобистки дейности“ (Q4/2023), стълб „Справедлива България“, компонент „Бизнес среда“, от Националния план за възстановяване и устойчивост (одобрен с Решение № 203 от 7 април 2022 г. на Министерския съвет).

- Проектът на Концепция за регулиране на лобистките дейности в Република България е публикуван за обществени консултации на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации за периода 17.11.2023 г. – 18.12.2023 г. В хода на обсъждането са проведени консултации с ЕК и ОИСР с цел идентифициране на подход за регулиране на лобистките дейности, съобразен с националния контекст.

- На 20 март 2024 г. проектът на Концепция за регулиране на лобистките дейности в Република България и приложението към нея е разгледан на оперативно съвещание на Министерския съвет на основание чл. 21, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

- Проектът на Концепция за регулиране на лобистките дейности в Република България е утвърден от министъра на правосъдието през м. юли 2024 г.

- Със заповед на министъра на правосъдието, съставът на работната група е актуализиран. Проведени са няколко заседания, като дейността на работната група продължава.

2. Миналата година ни уведомихте, че се подготвя проект за регламент относно декларирането на имущественото състояние на някои държавни служители. Бихте ли предоставили актуална информация в това отношение?

Информация по въпрос 3: Въпросът е от компетентността на Главния инспекторат към Министерския съвет.

3. Преразгледана ли е концептуалната бележка относно лобирането след одобряването ѝ от Министерския съвет през юли 2024 г.?

Информация по въпрос 3: Концепцията за регулиране на лобистките дейности в Република България не е преразгледана. В утвърдената концептуална бележка са съобразени коментарите и препоръките на ЕК и ОИСР.

4. Какво е актуалното състояние на законодателно предложение относно лобирането по отношение на графика и основните елементи на предложението?

Информация по въпрос 4: Проектът на Концепция за регулиране на лобистките дейности в Република България е утвърден от министъра на правосъдието през м. юли 2024 г. Със заповед на министъра на правосъдието, съставът на работната група е актуализиран. Проведени са няколко заседания и дейността на работната група продължава, като е подготвен и законопроект.

5. Според писмения принос *„Нови членове се присъединиха към работната група на Министерството на правосъдието, като изготвиха разпоредби за лобиране“*. Бихте ли изяснили кои организации представляват тези нови членове? Има ли представители на организациите на гражданското общество и съдебната власт?

Информация по въпрос 5:

Съгласно предоставените корекции от страна на ДСЗ по писмения принос преди изпращането му на ЕК, коректното съдържание на текста е следвало да бъде: „Съставът на работната група, която подготвя разпоредби, регулиращи лобистките дейности въз основа на утвърдената Концепция за регулиране на лобистките дейности в Република България, е актуализиран.“

Работната група е с широко представителство, включително с представители на съда, прокуратурата, Висшия адвокатски съвет, Омбудсмана, бизнеса, общините, академичните среди и неправителствения сектор (5 са организациите на гражданското общество, които са включени в дейността на РГ – 3 в заповедта – Български институт за правни инициативи (БИПИ), Асоциация „Прозрачност без граници“; Център за изследване на демокрацията (ЦИД) и 2 допълнително включени – Български център за нестопанско право (БЦНП) и Българска предприемаческа асоциация (БПА). Проведени са няколко заседания на работната група.

6. С оглед на изпълнението на препоръката на Комисията за установяване на солидни резултати в разследванията, наказателните преследвания и окончателните присъди по дела за корупция по високите етажи на властта извършихте ли оценка, заедно с прокуратурата, относно основните предизвикателства при разследването и наказателното преследване на корупционни престъпления?

Информация по въпрос 6:

Към момента, кратък анализ на основните предизвикателства при разследването и наказателното преследване на корупционни престъпления е направен само в Доклада за прилагането на закона и дейността на прокуратурата и разследващите органи през 2024 г.:

- Сериозни предизвикателства в работата се констатира при доказването на корупционните престъпления, поради което е налице потребност от извършване на внимателна преценка за отмяна на нормата чл. 307 НК, с която е инкриминирана провокацията към подкуп, или на нейното изменение, при уреждането на твърди гаранции (вкл. съдебен контрол) срещу възможна злоупотреба с права.

- Като необходимост се посочва и регламентацията на корупционни прояви като: клиентелизъм и непотизъм (при липсата на нормативна основа на лобизма), при които неправомерната облага се изразява в придобиване/укрепване на власт, кариерен растеж, професионални и други предимства (характерни за висококвалифицираните области на правосъдие, здравеопазване, наука, политика и др.), както и на корупционно заобикаляне на Закона на обществените поръчки, тъй като на този етап (при липсата на конкретни престъпни състави) то невинаги може да се квалифицира като длъжностно престъпление.

Предлага се създаването на специални състави в НК, които да обхванат най-типичните форми на злоупотреба, свързани с провеждането на обществени поръчки или с неправомерен отказ те да бъдат възложени.

- Отбелязва се необходимостта от усъвършенстване на разпоредбите на престъпленията по служба и преосмисляне на обхвата на чл. 282, чл. 283 и чл. 285 НК, които понякога се оказват неприложими спрямо длъжностните лица по чл. 93, т. 1, буква „б“ НК, с оглед актуалната практика на ВКС за неприложимост извън публичния сектор.

- Допълнително предизвикателство представлява и техният бланкетен характер, който е в пряка зависимост от актуалността на специализираната административна и гражданскоправна уредба и съобразяването на обективни обществено-икономически процеси, изменящи видовете облаги и достъпа до тях.

- Конкретно за корупционните прояви в сферата на здравеопазването отново се отбелязва, че след приемане на Тълкувателно решение № 2/2011 г. на ОСНК на ВКС, съгласно което лекарите, които не изпълняват ръководни функции или функции по управление на чуждо имущество, не са длъжностни лица, по смисъла на чл. 93, т. 1, буква „б“ НК, те не носят наказателна отговорност за корупционни действия по Глава осма, раздел четвърти от НК „Подкуп“. Наказателната отговорност в такива случаи се търси по чл. 225б и чл. 225в НК, които състави са с ограничено приложно поле и не са в пълна степен адекватни на обществената опасност. В тази насока се намира за нужно въвеждането в НК на специален състав, криминализиращ корупция на медицинските специалисти в здравеопазването.

7. Според Вас кои сектори са изложени на най-голям риск от корупция? Необходими ли са допълнителни мерки за по-ефективна борба с корупцията в областта на обществените поръчки?

Отговор на въпрос 7:

В работна група в Министерството на правосъдието е обсъждано формулиране на състави на престъпления, свързани с обществени поръчки. Имайки предвид списъка на състави на престъпления по Наказателния кодекс (НК), действащите разпоредби осигуряват наказателноправна защита и срещу престъпления в сферата на обществените поръчки и не е необходимо въвеждане на нови състави на престъпления в НК за обществени поръчки.

Допълнително формулиране на нови състави на престъпления в НК за нарушения на ЗОП ще доведе до дублиране с административнонаказателни разпоредби предвидени в ЗОП, т.е. едно и също деяние ще се третира едновременно и като административно нарушение, и като престъпление поради наличието на състави с идентично съдържание.

8. Какви мерки са предприети за изпълнение на препоръките на ОИСП относно подкупването на чужди длъжностни лица? Постигнала ли е работната група в

Министерството на правосъдието напредък по изготвянето на проекти за законодателни изменения, които вече бяха инициирани?

Отговор на въпрос 8:

Присъединяването на Република България към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) е стратегически външнополитически приоритет за страната. Неговата реализация ще има важно значение за укрепването на нашата позиция в международен план и ще подпомогне икономическото развитие на страната и подобряването на жизнения стандарт на гражданите чрез привеждането на политиките в България в съответствие с най-добрите международни стандарти и практики в областта на държавното управление, финансите, икономиката, инвестициите, околната среда, в социалната и образователната сфера.

Важна част от предприеждания процес на страната е успешното приключване на техническите прегледи, извършвани от комитетите и работните формати на ОИСР, в това число прегледа на Работната група за борба с подкупването в международните търговски сделки (Работната група за борба с подкупването на ОИСР).

Създадената в Министерството на правосъдието работна група е изготвила проект за нормативни промени, които включват изменения и допълнения в Наказателния кодекс (НК), Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) и Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН).

- Промените в НК имат за цел да изменят състава на престъплението за подкуп на чуждо длъжностно лице, за да обхване всяко използване на служебното положение на длъжностното лице, независимо дали е в кръга на неговите правомощия; да премахне изискването за предварително съгласие на длъжностното лице подкупът да бъде обещан, предложен или даден в полза на трети лица; да въведе разпоредба, с която квалифицирани случаи на подкуп на чуждо длъжностно лице да се санкционират по същия начин както квалифицираните случаи на подкуп на местни длъжностни лица;

- Предложените изменения и допълнения в НПК имат за цел да гарантират, че когато е уместно, производството срещу физически и юридически лица ще се развива паралелно в едно и също дело, следвайки практиката на някои други държави - членове на Работната група, които имат ненаказателна корпоративна отговорност за юридическите лица. В тази насока законопроектът има за цел да създаде гаранции, че пълният набор от инструменти за разследване в НПК, включително специални разузнавателни средства, могат да се използват и в производства срещу юридически лица; да гарантира правото на защита и условия за редовно призоваване на представител на юридическо лице;

- Предложените изменения и допълнения в ЗАНН имат за цел да се отговори на отправените препоръки към Република България с доклада по фаза 4 на Работната група за борба с подкупването на чужди длъжностни лица към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) относно отговорността на юридическите лица по чл. 83а и следващите от ЗАНН за извършени престъпления; да се усъвършенства режимът за реализация на отговорността на юридическите лица по чл. 83а и сл. от ЗАНН, и да се достигне до по-справедливо санкциониране на същите, както и да се отговори на препоръки на MONEYVAL, приети в рамките на Петия кръг за оценка на България.

Законопроектът е публикуван за обществени консултации.

9. Постигнат ли е напредък по отношение на прилагането на законодателството относно подкупването на чужди длъжностни лица — започнати ли са разследвания на подкупването на чужди длъжностни лица през изминалата година?

Отговор на въпрос 9:

Въпросът е от компетентността на Прокуратурата на РБ.

Стълб „Взаимозависимост и взаимоограничаване“

1. Предприели ли сте някакви стъпки за подобряване на независимостта на регулаторните и независимите органи в България?
2. В писмения си принос посочвате становищата, представени от Съвета за развитие на гражданското общество по отношение на няколко проектозакона, включително закона за пропагандата срещу ЛГБТИК, който допълнително стеснява гражданското пространство за някои организации на гражданското общество. Предприели ли сте някакви стъпки за справяне с този проблем?
3. Какво е актуалното състояние със Съвета за развитие на гражданското общество? Функционира ли той? Напредват ли плановете им за създаване на механизъм за финансиране? Ще има ли обновяване на членовете?

Отговори на въпроси 1-3:

Въпроси от 1-3 попадат извън компетентността на министъра на правосъдието.